

POSTANOWIENIE

Dnia 12 grudnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Dobrowolski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Aleksander Stępkowski

SSN Grzegorz Żmij

w sprawie z protestu wyborczego D. G.

przeciwko ważności wyborów do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej zarządzonych na 15 października 2023 r.,

przy udziale Prokuratora Generalnego oraz Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 12 grudnia 2023 r.,

pozostawia protest bez dalszego biegu.

s.h.

UZASADNIENIE

Pismem z 25 października 2023 r. (data stempla pocztowego) D. G. (dalej: „skarżący”) złożył protest przeciwko ważności wyborów do Sejmu i Senatu zarządzonych na dzień 15 października 2023 r.

Z treści protestu wynika, że skarżący sformułował cztery zarzuty naruszenia przez członków Obwodowej Komisji Wyborczej nr [...] w K. (dalej: „OKW”) wytycznych Państwowej Komisji Wyborczej (dalej: „PKW”) dla obwodowych komisji wyborczych poprzez:

1. Niezabezpieczenie pieczęci OKW nr [...], co stanowi naruszenie pkt. 39 ppkt. 3) wytycznych PKW dla OKW.

2. Pieczętowanie na bieżąco kart do głosowania, co stanowi naruszenie pkt. 39 ppkt. 3) wytycznych PKW dla OKW.

3. Wydanie przynajmniej jednej karty do głosowania nieopieczętowanej, co stanowi naruszenie pkt. 53 i pośrednio naruszenie pkt. 39 ppkt. 3) wytycznych PKW dla OKW.

4. Niezabezpieczenie urny wyborczej, co stanowi naruszenie pkt. 40 wytycznych PKW dla OKW.

Państwowa Komisja Wyborcza wyraziła opinię, że protest powinien zostać pozostawiony bez dalszego biegu.

Prokurator Generalny wyraził pogląd, że podniesiony zarzut jest zasadny, jednak naruszenie przepisów Kodeksu wyborczego nie miało wpływu na wynik wyborów.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Protest należało pozostawić bez dalszego biegu.

Zgodnie z art. 82 § 1 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. - Kodeks wyborczy (tekst jedn. Dz.U. z 2023 r. poz. 2408, dalej: k.wyb.) przeciwko ważności wyborów, ważności wyborów w okręgu lub wyborowi określonej osoby może być wniesiony protest z powodu: 1) dopuszczenia się przestępstwa przeciwko wyborom, określonego w rozdziale XXXI Kodeksu karnego, mającego wpływ na przebieg głosowania, ustalenie wyników głosowania lub wyników wyborów lub 2) naruszenia przepisów kodeksu dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów, mającego wpływ na wynik wyborów.

Natomiast zgodnie z art. 241 § 1 k.wyb., protest przeciwko ważności wyborów do Sejmu wnosi się na piśmie do Sądu Najwyższego w terminie 7 dni od dnia ogłoszenia wyników wyborów przez Państwową Komisję Wyborczą w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej. Nadanie w tym terminie protestu w polskiej placówce pocztowej operatora wyznaczonego w rozumieniu ustawy

z dnia 23 listopada 2012 r. - Prawo pocztowe jest równoznaczne z wniesieniem go do Sądu Najwyższego.

W świetle art. 241 § 3 k.wyb. określającego warunki formalne protestu, osoba wnosząca protest powinna sformułować zarzuty oraz przedstawić lub wskazać dowody, na których opiera swoje zarzuty. Protest powinien nadto spełniać warunki pisma procesowego określone przez art. 126 Kodeksu postępowania cywilnego. Niespełnienie przez podmiot wnoszący protest wymogów formalnych, skutkuje pozostawieniem protestu bez dalszego biegu (art. 243 § 1 k.wyb.). Powyższe przepisy znajdują zastosowanie również w przypadku wniesienia protestu przeciwko ważności wyborów do Senatu (art. 258 k.wyb.).

W niniejszej sprawie wnoszący protest nie przedstawił konkretnych naruszeń stanowiących przejaw popełnienia przestępstwa przeciwko wyborom, ani naruszenia ustawowych przepisów dotyczących głosowania lub ustalenia wyników głosowania. Nie przedstawił też żadnych dowodów na potwierdzenie wskazanych przez siebie okoliczności. Podniesione zarzuty zostały oparte na naruszeniach wytycznych PKW dla OKW. W tym miejscu należy jednak wskazać, że protest wyborczy nie może zostać wniesiony z innego powodu niż wskazany w art. 82 k.wyb., w tym ewentualnego naruszenia pozakodeksowego źródła prawa wyborczego.

Sformułowane przez wnoszącego protest zarzuty sprowadzają się do ewentualnego naruszenia „wytycznych PKW dla OKW”. W orzecznictwie zarówno Sądu Najwyższego, jak i Naczelnego Sądu Administracyjnego nie kwestionuje się tego, że wytyczne wydawane przez PKW - choć nie mają charakteru prawa powszechnie obowiązującego - nie są pozbawione jakiegokolwiek znaczenia normatywnego, stanowiąc „pomocniczą dyrektywę dla kształtowania standardów demokratycznych procedur wyborczych i referendalnych” (por. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z 13 listopada 2012 r., II OSK 2467/12) i że „zaliczają się one do aktów prawa wewnętrznego” (wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z 11 października 2017 r., II OSK 2074/17). Sąd Najwyższy także nie odmawia wytycznym charakteru normatywnego, traktując wytyczne wyborcze jako „sui generis akt wykonawczy”

(postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 października 2000 r., III SW 74/00). Naruszenie „wytycznych” nie może jednak stanowić podstawy protestu wyborczego.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego konsekwentnie przyjmuje się natomiast, że opinia wnoszącego protest, nieoparta na zarzutach wskazanych w art. 82 k.wyb. i niepoparta żadnymi dowodami, może być zakwalifikowana wyłącznie jako opinia prywatna, a zarzuty sprowadzające się do hipotetycznego założenia o nieprawidłowościach nie mieszczą się w przedmiocie protestu określonym w ustawie (np. postanowienie Sądu Najwyższego z 27 listopada 2019 r., I NSW 206/19). Przyjęty zarówno w Kodeksie wyborczym, jak i ustawie z 14 marca 2003 r. o referendum ogólnokrajowym model protestów wyborczych i referendalnych polega bowiem na sprawowaniu przez Sąd Najwyższy indywidualno-konkretnej kontroli ważności wyborów i referendum, nie ma natomiast podstaw prawnych do prowadzenia przez Sąd Najwyższy, w ramach postępowania z protestu wyborczego, czy referendalnego, kontroli abstrakcyjnej (z wielu zob. postanowienia Sądu Najwyższego z: 18 lipca 2019 r., I NSW 39/19; 20 października 2019 r., I NSW 117/19; 21 listopada 2019 r., I NSW 235/19; 28 listopada 2019 r., I NSW 201/19; 31 lipca 2020 r., I NSW 4722/20).

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Najwyższy na podstawie art. 243 § 1 k.wyb. orzekł jak w sentencji.

[SOP]

[ms]